

Ustawa o Służbie Ochrony Państwa

z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. 2018, poz. 138)

(zm.: Dz.U. 2018, poz. 650, poz. 730, poz. 1544, poz. 1562, poz. 1669, poz. 2399, poz. 2245; 2019, poz. 125)

Spis treści

	Art.
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1–8
Rozdział 2. Organizacja SOP	9–18
Rozdział 3. Formy działania i zakres uprawnień SOP	19–67
Rozdział 4. Służba w SOP	68–115
Rozdział 5. Korpusy i stopnie funkcjonariuszy	116–129
Rozdział 6. Obowiązki i prawa funkcjonariuszy	130–159
Rozdział 7. Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy	160–177
Rozdział 8. Mieszkania i inne należności funkcjonariuszy	178–207
Rozdział 9. Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy	208–245
Rozdział 10. (<i>uchylony</i>)	246–250
Rozdział 11. Zmiany w przepisach	251–346
Rozdział 12. Przepisy dostosowujące i przejściowe	347–390
Rozdział 13. Przepisy końcowe	391–392

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres przedmiotowy]

Ustawa określa:

- 1) zadania i uprawnienia Służby Ochrony Państwa, zwanej dalej „SOP”, oraz zasady jej organizacji;
- 2) obowiązki osób ochraniających;

3)¹ **zakres oraz sposób ochrony obiektów służących Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz członkom Rady Ministrów, a także placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.**

4)² (*uchylony*)

1. **Zakres przedmiotowy.** Przepis art. 1 SOPU określa zakres przedmiotowy ustawy. Ustawa określa nie tylko zadania, uprawnienia i zasady organizacji SOP oraz zakres i sposób ochrony obiektów i placówek o których mowa w art. 1 pkt 3 SOPU, ale także obowiązki osób ochraniających.

Art. 2. [Struktura organizacyjna SOP]

1. SOP jest jednolitą, umundurowaną, uzbrojoną formacją wykonującą zadania z zakresu ochrony osób i obiektów oraz rozpoznawania i zapobiegania skierowanym przeciw nim przestępstwom.

2. Nazwa „Służba Ochrony Państwa”, jej skrót „SOP” oraz znak graficzny przysługują wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku graficznego SOP, mając na względzie stworzenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej SOP.

Spis treści

	Nb
1. Definicja formacji	1
2. Wzór znaku graficznego SOP	2

1. **Definicja formacji.** Przepis art. 2 ust. 1 SOPU definiuje SOP jako jednolitą, umundurowaną i uzbrojoną formację. Określa podstawowe zadania tej formacji, którymi są ochrona osób i obiektów. Służba Ochrony Państwa realizuje także zadania o charakterze rozpoznawczym i zapobiegawczym. Działania o charakterze rozpoznaw-

¹ Art. 1 pkt 3 zmieniony ustawą z dnia 26.01.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 730), która wchodzi w życie 20.05.2018 r.

² Art. 1 pkt 4 uchylony ustawą z dnia 26.01.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 730), która wchodzi w życie 20.05.2018 r.

czym i zapobiegawczym są podejmowane w przypadku możliwości popełnienia przestępstw przeciwko ochranianym osobom i obiektom.

2. **Wzór znaku graficznego SOP** określa rozporządzenie z 30.1.2018 r. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie znaku graficznego Służby Ochrony Państwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 286). Znak graficzny Służby Ochrony Państwa stanowi skrót „SOP” ze stylizowaną literą „P”, w której górną część jest wpisany uproszczony wizerunek głowy orła. Znak posiada barwę granatową, a stosunek szerokości do długości znaku wynosi 1:1,5. Znak może być używany w różnych rozmiarach, z zachowaniem proporcji. Wzór znaku jest określony w załączniku do tego rozporządzenia.

Art. 3. [Zadania SOP]

Do zadań SOP należy:

1) ochrona:

- a) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz ministra właściwego do spraw zagranicznych,
- b) byłych prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1992),
- c) osób posiadających status głowy państwa, szefa rządu oraz ich zastępców, przewodniczącego parlamentu lub izby parlamentu lub ministra spraw zagranicznych, wchodzących w skład delegacji państw obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- d) innych osób ze względu na dobro państwa,
- e) obiektów służących Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów, ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych oraz wskazanym w decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych innym obiektom stanowiących siedziby członków Rady Ministrów, zwanych dalej „siedzibami członków Rady Ministrów”, z wyłączeniem obiektów służących Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Sprawiedliwości,

- f) placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej wskazanych w decyzji, o której mowa w art. 4 ust. 8;
- 2) rozpoznawanie i zapobieganie przestępstwom przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, przestępstwom przeciwko życiu lub zdrowiu, przestępstwom przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, przestępstwom przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, przestępstwom przeciwko wolności, przestępstwom przeciwko czci i nietykalności cielesnej, przestępstwom przeciwko porządkowi publicznemu, zamachom i czynnej napaści skierowanym przeciwko osobom, o których mowa w pkt 1 lit. a–d, oraz przeciwko bezpieczeństwu obiektów, o których mowa w pkt 1 lit. e, z wyłączeniem dotyczących tych obiektów przestępstw przeciwko ochronie informacji;
- 3)³ rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie popełnianych przez funkcjonariuszy SOP, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, i pracowników SOP przestępstw określonych w art. 228, art. 229, art. 231, art. 265 i art. 266 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2017 r. poz. 2204 oraz z 2018 r. poz. 20), zwanej dalej „Kodeksem karnym”, w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, a także, w zakresie wynikającym z art. 11j ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych (Dz.U. poz. 491, z późn. zm.), funkcjonariuszy i pracowników SOP, Policji i Straży Granicznej lub strażaków i pracowników Państwowej Straży Pożarnej.
- 4)⁴ (*uchylony*)

Spis treści

	Nb
1. Rozpoznawanie i zapobieganie przestępstwom	1
2. Przestępstwa w związku z wykonywaniem zadań służbowych	2

- 1 1. Rozpoznawanie i zapobieganie przestępstwom.** Wymienione w art. 3 pkt 2 SOPU zadania w postaci rozpoznawania i zapobiegania

³ Art. 3 pkt 3 zmieniony ustawą z dnia 14.12.2018 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 125), która wchodzi w życie 6.02.2019 r.

⁴ Art. 3 pkt 4 uchylony ustawą z dnia 26.01.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 730), która wchodzi w życie 20.05.2018 r.

przestępstwom wymienionym w tym przepisie mogą być realizowane pod warunkiem, że wskazane przestępstwa skierowane są przeciwko osobom, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a–d SOPU lub przeciwko bezpieczeństwu obiektów, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. e ustawy, z wyłączeniem dotyczących tych obiektów przestępstw przeciwko ochronie informacji.

2. Przestępstwa w związku z wykonywaniem zadań służbowych. 2

Do zadań SOP należy także rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie popełnianych przez funkcjonariuszy SOP i pracowników SOP przestępstw określonych w art. 228 KK (sprzedajność), art. 229 KK (przekupstwo), art. 231 KK (nadużycie uprawnień), art. 265 KK (ujawnienie lub wykorzystanie informacji niejawnych) i art. 266 KK (ujawnienie informacji w związku z wykonywaną funkcją). Wymienione przestępstwa muszą być popełnione w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.

Art. 4. [Decyzja o objęciu ochroną osób i obiektów]

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, podejmuje decyzję o objęciu ochroną osób, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. d.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, podejmuje decyzję o objęciu ochroną obiektów, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. e. W odniesieniu do siedzib członków Rady Ministrów decyzja jest podejmowana na wniosek poszczególnych członków Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Komendanta SOP oraz Komendanta Głównego Policji, z uwzględnieniem sił i środków pozostających w dyspozycji SOP oraz oceny zagrożenia tych obiektów. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa minister właściwy do spraw wewnętrznych może samodzielnie podjąć decyzję o objęciu ochroną SOP lub Policji siedzib członków Rady Ministrów, informując o tym Prezesa Rady Ministrów i członka Rady Ministrów, którego siedziby dotyczy decyzja.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po uzyskaniu opinii Komendanta SOP, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, określa, w drodze decyzji, zakres ochrony obiektów, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. e, z uwzględnieniem oceny zagrożenia tych obiektów. W przypadku obiektów służących

Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesowi Rady Ministrów minister właściwy do spraw wewnętrznych podejmuje decyzję w uzgodnieniu odpowiednio z Szefem Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. Komendant SOP, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, określa dla każdej z osób, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a–d, poziom zagrożenia, biorąc pod uwagę posiadane informacje dotyczące przewidywanych i bezpośrednich zagrożeń względem każdej z tych osób oraz zajmowane przez nie stanowisko. Poziom jest określany jako niski, umiarkowany, wysoki albo bardzo wysoki.

5. Komendant SOP, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, podejmuje decyzję o zakresie ochrony osób, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a–d, i informuje o tym ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

6. Ochronę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz obiektów jemu służących realizuje wyodrębniona w tym celu komórka organizacyjna SOP.

7.⁵ (uchylony)

8. Prezes Rady Ministrów w przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, może podjąć decyzję o objęciu ochroną placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. f, jeżeli zapewnienie ochrony placówek zagranicznych w inny sposób okaże się lub może okazać się niewystarczające. Decyzja jest podejmowana na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych, po uzyskaniu opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych, z uwzględnieniem sił i środków pozostających w dyspozycji SOP, oceny zagrożenia tych obiektów oraz możliwego zakresu i sposobu zapewnienia ochrony.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres wykonywania przez funkcjonariuszy zadań, o których mowa w ust. 8,**

---

⁵ Art. 4 ust. 7 uchylony ustawą z dnia 26.01.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 730), która wchodzi w życie 20.05.2018 r.

2) tryb kierowania funkcjonariuszy do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 8, oraz odwoływania ich z tych zadań – mając na względzie zapewnienie prawidłowej ochrony placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Spis treści

	Nb
1. Zakres przedmiotowy	1
2. Delegacja ustawowa	2

1. Zakres przedmiotowy. Postanowienia art. 4 SOPU określają **1** podmiot właściwy uprawniony do podjęcia decyzji oraz tryb podejmowania decyzji o objęciu ochroną osób i mienia.

2. Delegacja ustawowa. Wydane na podstawie art. 4 ust. 9 **2** SOPU rozporządzenie z 24.4.2018 r. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ochrony placówek zagranicznych przez Służbę Ochrony Państwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 808) określa:

- 1) zakres wykonywania zadań związanych z zapewnieniem prawidłowej ochrony placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, przez funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa;
- 2) tryb kierowania funkcjonariuszy do wykonywania tych zadań oraz odwoływania ich z tych zadań.

Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, w zakresie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 8 SOPU, funkcjonariusz skierowany do ochrony placówek zagranicznych:

- 1) kontroluje zewnętrzny i wewnętrzny stan placówek zagranicznych;
- 2) realizuje obsługę technicznych systemów zabezpieczających placówek zagranicznych;
- 3) obserwuje otoczenie placówek zagranicznych;
- 4) uniemożliwia dostęp osób nieuprawnionych do terenu placówek zagranicznych;
- 5) zapobiega wnoszeniu na teren placówek zagranicznych przedmiotów mogących zagrażać bezpieczeństwu przebywających w nich osób i w tym zakresie kontroluje wnoszone przedmioty, w tym sprawdza otrzymane przesyłki;
- 6) zabezpiecza ślady wskazujące na próbę dokonania lub na dokonanie włamania lub penetracji;

- 7) dokumentuje czynności związane z ochroną placówek zagranicznych;
- 8) podejmuje interwencje w przypadku zagrożenia placówek zagranicznych.

Według natomiast § 3 i 4 SOPU, Komendant Służby Ochrony Państwa kieruje funkcjonariuszy do ochrony placówek zagranicznych na wnioski funkcjonariusza lub z urzędu.

O odwołaniu funkcjonariusza w przypadkach, o których mowa w art. 86 SOPU, Komendant Służby Ochrony Państwa informuje pisemnie kierowników placówek zagranicznych za pośrednictwem urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Art. 5. [Informacja o czasowej rezygnacji z ochrony]

1. Osoby objęte ochroną SOP, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a–d, mogą, informując o tym SOP, czasowo zrezygnować z ochrony, z wyłączeniem działań mających na celu pozyskanie informacji dotyczących bezpośrednich zagrożeń względem osób objętych ochroną.

2. Komendant SOP przekazuje ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych informację o czasowej rezygnacji z ochrony, o której mowa w ust. 1.

3. Podczas pobytu na obszarze lub w obiekcie, w stosunku do których wprowadzono trzeci lub czwarty stopień alarmowy w trybie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. poz. 904 i 1948), osoby, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a, nie mogą czasowo zrezygnować z ochrony.

4. Podczas pobytu na obszarze, na którym wprowadzono stan wyjątkowy w trybie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1928), osoby, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a, nie mogą czasowo zrezygnować z ochrony.

5. W przypadku określenia przez Komendanta SOP poziomu zagrożenia dotyczącego osoby czasowo rezygnującej z ochrony jako wysokiego lub bardzo wysokiego Komendant SOP informuje o poziomie zagrożenia tę osobę oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

6. W przypadku braku możliwości ochrony w zakresie określonym w decyzji Komendanta SOP, o której mowa w art. 4 ust. 5,

wynikającego ze zdarzeń losowych lub innych nieprzewidzianych okoliczności Komendant SOP informuje o tym ministra właściwego do spraw wewnętrznych i podejmuje działania zmierzające do niezwłocznego przywrócenia realizacji ochrony w zakresie określonym w decyzji Komendanta SOP.

7. Komendant SOP, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, określi, w drodze zarządzenia, sposób i tryb przekazywania informacji o:

- 1) czasowej rezygnacji z ochrony przez osobę objętą ochroną SOP, o której mowa w ust. 1,
  - 2) poziomie zagrożenia, o którym mowa w ust. 5,
  - 3) braku możliwości ochrony, o którym mowa w ust. 6
- uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawnego przepływu informacji.

1. **Czasowa rezygnacja z ochrony.** Postanowienia art. 5 przewidują 1 możliwość czasowej rezygnacji z ochrony. Decyzję w tym zakresie podejmują osoby ochraniające. Nie posiadają one jednak pełnej swobody w podejmowaniu decyzji w tym zakresie. W przypadkach określonych w art. 5 ust. 3 i 4 SOPU, osoby ochraniające nie mogą czasowo zrezygnować z ochrony.

Art. 6. [Zapewnienie warunków do wykonywania zadań określonych w ustawie]

1. Organy administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz państwowe i inne jednostki organizacyjne zapewniają SOP niezbędne warunki do wykonywania zadań określonych w niniejszej ustawie.

2. Osoby, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a, b i d, przyjmujące delegacje określone w art. 3 pkt 1 lit. c oraz podmioty zarządzające lub administrujące obiektami wymienionymi w art. 3 pkt 1 lit. e i f niezwłocznie:

- 1)⁶ przekazują SOP wszelkie informacje, w tym dane osobowe, mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo ochraniających osób lub obiektów;

---

⁶ Art. 6 ust. 2 pkt 1 w brzmieniu ustawy z dnia 14.12.2018 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 125), która wchodzi w życie 6.02.2019 r.

2) stosują się do zaleceń związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ochranianym osobom i obiektom, wydawanych przez SOP.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 2, udostępniają środki techniczne rejestrujące obraz, jeżeli takie istnieją, zapewniają dostęp do infrastruktury teleinformatycznej i technicznej obiektu, jeżeli taka istnieje, a także umożliwiają wykorzystanie środków technicznych, w tym rejestrujących obraz, będących własnością SOP.

4. W odniesieniu do obiektów, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. e, środki techniki ochronnej są zapewniane przez SOP.

1 1. Zapewnienie warunków do wykonywania zadań określonych w ustawie. Przepis art. 6 ust. 1 SOPU nakłada na organy administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz państwowe i inne jednostki organizacyjne, obowiązek zapewnienia SOP niezbędnych warunków do wykonywania zadań określonych w ustawie. Koszty finansowe i organizacyjne z tym związane ponoszą wskazane organy i jednostki. Chodzi tylko o takie koszty organizacyjne i finansowe, które są niezbędne do stworzenia warunków do wykonywania zadań określonych w tej ustawie przez SOP.

Art. 7. [Święto SOP]

Dzień 12 czerwca ustanawia się świętem SOP.

1 1. Święto SOP. Dzień 12 czerwca z mocy prawa został ustanowiony świętem SOP.

Art. 8. [Sztandar SOP]

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Komendanta SOP, nadaje sztandar SOP.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dotyczące sztandaru oraz jego wzór, wzór aktu nadania sztandaru oraz wzór aktu wręczenia sztandaru, tryb i warunki nadania sztandaru oraz sposób jego wręczenia, a także sposób przechowywania sztandaru, uwzględniając tradycje służb publicznych zajmujących się ochroną.

1. **Sztandar SOP.** Na podstawie art. 8 ust. 2 SOPU zostało 1 wydane rozporządzenie z 24.4.2018 r. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sztandaru Służby Ochrony Państwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 835). Postanowienia § 1 tego rozporządzenia określają:

- 1) wymagania dotyczące sztandaru Służby Ochrony Państwa, zwanego dalej „sztandarem”, oraz jego wzór;
- 2) wzór aktu nadania sztandaru oraz wzór aktu jego wręczenia;
- 3) tryb i warunki nadania sztandaru oraz sposób jego wręczania;
- 4) sposób przechowywania sztandaru.

Postanowienia § 3–6 tego rozporządzenia precyzyjnie wskazują jak powinien wyglądać sztandar SOP. Sztandar składa się z płata, głowicy, drzewca i szarfy. Płatem sztandaru jest tkanina w kształcie kwadratu o boku o długości 100 cm, barwy karmazynu polskiego po stronie głównej, a barwy granatowej po stronie odwrotnej. Jeden bok płata sztandaru jest wszyty w białą skórę, przymocowaną do drzewca siedmioma gwoździami z białego metalu po każdej stronie płata. Boki płata, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca, są obszyte złotą frędzlą o długości 5 cm. Na stronie głównej płata sztandaru znajduje się wizerunek orła białego o wysokości 51 cm, ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, haftowany srebrnym szychem, a korona, dziób i szpony – haftowane złotym szychem. Wokół wizerunku orła białego jest umieszczony haftowany złotym szychem o średnicy 78 cm i wykonany wielkimi literami o wysokości 7,2 cm napis „BÓG HONOR OJCZYŻNA”. Wzór strony głównej płata sztandaru jest określony w załączniku Nr 1 do rozporządzenia. Natomiast Wzór haftu na stronie głównej płata sztandaru jest określony w załączniku Nr 2 do rozporządzenia. Głowica sztandaru składa się z orła i podstawy, wykonanych z białego metalu. Korona, dziób i szpony orła są koloru złotego. Wzór głowicy sztandaru jest określony w załączniku Nr 7 do rozporządzenia. Szarfa o barwach Rzeczypospolitej Polskiej o szerokości 15 cm jest związana w kokardę i umieszczona na tulei głowicy po stronie płata sztandaru. Jej oba końce dochodzą do dolnego brzegu płata. Wzór szarfy sztandaru jest określony w załączniku Nr 8 do rozporządzenia. Zgodnie z § 7 tego rozporządzenia, Minister właściwy do spraw wewnętrznych nadaje Służbie Ochrony Państwa sztandar aktem nadania. Minister właściwy do spraw wewnętrznych lub w jego imieniu inna upoważniona osoba wręcza Służbie Ochrony Państwa sztandar wraz z aktem nadania.

Wzór aktu wręczenia sztandaru jest określony w załączniku Nr 10 do rozporządzenia. Według § 8 omawianego rozporządzenia, sztandar jest przechowywany w siedzibie Służby Ochrony Państwa, w pomieszczeniu służbowym, w przeszklonej, zamykanej gablocie, w położeniu poziomym – rozwinięty. Każdorazowe wydanie sztandaru do udziału w uroczystościach następuje na podstawie zgody Komendanta Służby Ochrony Państwa.

Rozdział 2. Organizacja SOP

Art. 9. [Komendant SOP]

1. Komendant SOP jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Komendant SOP jest przełożonym funkcjonariuszy.

3. W SOP mogą być zatrudniani pracownicy, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1889 i 2203 oraz z 2018 r. poz. 106).

4. Do pracowników, o których mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy art. 72, art. 73, art. 131 oraz art. 159 ust. 1 pkt 5 i ust. 2.

Spis treści

	Nb
1. Komendant SOP jako centralny organ administracji rządowej	1
2. Nadzór ministra właściwego do spraw wewnętrznych	2
3. Komendant SOP jako przełożony funkcjonariuszy	3
4. Zatrudnienie pracowników	4
5. Odpowiednie stosowanie przepisów do pracowników SOP .	5

- 1 1. **Komendant SOP jako centralny organ administracji rządowej.** Ustęp 1 komentowanego artykułu określa pozycję prawnoustrojową Komendanta SOP. Komendant SOP jest centralnym organem administracji rządowej. Jest to organ jednoosobowy. Organy centralne administracji rządowej zaliczane są do organów zajmujących najwyższą pozycję w strukturze administracji, których właściwość obejmuje swoim zasięgiem terytorium całego państwa (zob. *M. Wierzbowski* (red.), *Prawo administracyjne*, 2011, s. 113). Uchylona BORU nie

przyznawała Szefowi BOR statusu organu administracji publicznej (zob. *K. Zeidler* (red.), Ustawa o Biurze Ochrony Rządu, 2011, s. 27).

2. Nadzór ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Komendant SOP należy do tzw. centralnych organów resortowych (zob. *E. Ochendowski*, Prawo administracyjne, 2006, s. 288), z racji istnienia stosunku podległości, który łączy Komendanta SOP z właściwym ministrem. Komendant SOP podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Zgodnie z przepisem art. 29 ust. 4 ustawy z 4.9.1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 762 ze zm.) minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością Służby Ochrony Państwa.

3. Komendant SOP jako przełożony funkcjonariuszy. Na podstawie przepisu art. 9 ust. 2 SOPU przełożonym wszystkich funkcjonariuszy SOP jest Komendant SOP. Na gruncie SOPU Komendant SOP jest zatem organem administracji rządowej oraz określany jest przez ustawodawcę jako „przełożony funkcjonariuszy”. W literaturze wskazuje się, że funkcjonariusz oraz przełożony są stronami stosunku służbowego (zob. szerzej *P. Szustakiewicz*, Stosunki służbowe funkcjonariuszy, s. 34 i nast.). Pojęcie „przełożonego” związane jest z wykonywaniem funkcji zwierzchnictwa nad określonymi osobami. Użycie przez ustawodawcę zwrotu „przełożony”, a także w dalszych przepisach SOPU „wyższy przełożony” (zob. art. 82 ust. 5, art. 114 ust. 2, art. 194 ust. 8, art. 198 ust. 14 SOPU), eksponuje hierarchiczne podporządkowanie obowiązujące w formacji SOP. Należy również zwrócić uwagę, że SOPU posługuje się także określeniem „podwładnego” (zob. art. 224 ust. 2 pkt 4 SOPU), które uznawane jest za element stosunku podporządkowania o charakterze wewnętrznym (stosunek przełożony–podwładny) (zob. *M. Cieślak*, Polska procedura karna, s. 235–236; por. także *J. Szreniawski*, Wprowadzenie do nauki, s. 58–59).

4. Zatrudnienie pracowników. W SOP poza funkcjonariuszami mogą być zatrudnieni również pracownicy. Przepis art. 9 ust. 3 SOPU posługuje się pojęciem „pracowników”. Komentowana ustawa nie zawiera definicji tego określenia. Definicję normatywną pojęcia „pracownik” zawiera natomiast art. 2 ustawy z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.), zgodnie z którym pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. W orzecznictwie

przyjmuje się, że brak definicji pojęcia w danym akcie normatywnym lub określonej gałęzi prawa oznacza, że należy oprzeć się na definicji legalnej istniejącej w innej gałęzi prawa (por. Wytyczne Wymiaru Sprawiedliwości SN z 9.6.1976 r., VI KZP 13/75, Legalis). Ponadto gdyby ustawodawca uznawał za możliwe posługiwanie się terminem „pracownik” w innym znaczeniu niż określone w Kodeksie pracy, to zawarłby w SOPU odmienną definicję tego pojęcia (por. wyr. NSA z 24.7.2007 r., I OSK 1254/06, Legalis). Trybunał Konstytucyjny podkreśla, że „kodeksom przysługuje szczególne miejsce w systemie prawa ustawowego [...] terminy i pojęcia używane przez kodeksy traktuje się jako wzorcowe i domniemuje się, iż inne ustawy nadają im takie samo znaczenie” (orz. TK z 18.10.1994 r., K 2/94, Legalis).

5 5. Odpowiednie stosowanie przepisów do pracowników SOP.

Do pracowników zatrudnionych w SOP stosuje się odpowiednio przepisy o:

- 1) kierowaniu na przeprowadzenie badania psychofizjologicznego w celu sprawdzenia przydatności do pracy w SOP (art. 72 SOPU);
- 2) spełnienia wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby (art. 73 SOPU);
- 3) obowiązku poddania się badaniu na zawartość środka odurzającego lub innych podobnie działających substancji lub środka oraz niedopuszczenia do pracy w określonych przypadkach (art. 131 SOPU);
- 4) przyznania odznaki honorowej (art. 159 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 SOPU).

Art. 10. [Wykonywanie zadań przez Komendanta SOP]

1. Komendant SOP wykonuje zadania przy pomocy SOP, która jest urzędem administracji publicznej.

2. Komendanta SOP w czasie jego nieobecności zastępuje wyznaczony przez niego jeden z jego zastępców.

Spis treści

	Nb
1. Służba Ochrony Państwa jako urząd administracji publicznej	1
2. Zastępowanie Komendanta SOP podczas jego nieobecności	2